

ବରଣତାଳା ।

ଶ୍ରୀ କାଳୀଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ପ୍ରଣୀତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ।

ଅମାତ୍ୟ ବାଘୀ

ଏମ୍ ସମ୍ବରଣ ।

ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀନ

ନିଃସ୍ଵ ଛଦ୍ମଙ୍କ ସ୍ଵାହାସ୍ୟଦାନରେ ବ୍ୟୟିତ
ହେବ ।

CUTTACK.

Printed by B. D. Naik.
at the Dutta Press,
1919.

ବିସ୍ମୟପତ୍ର ।

ବାଳ ପଞ୍ଚମା ଛବି ପୃଷ୍ଠାରେ ଅଛି

ସ୍ବର୍ଗକୁ ବଳନେ ବୁଝୁନାଲ।

‘ତମର’ ନିର୍ଦ୍ଦେଶେ, ‘ତମର’ କରଣେ

ଦେଖିବାକୁ ଏହି “ବିରାଟତାଳ ।”

ଉଦାହରଣ, ଉଦାହରଣ ।
୧—୧—୧୯

}

ସେହି ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବରଣତାଳା ।

ମୁଁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ପ୍ରଭୁ, ଏକାଠି ଯିବି
ତମର ଦୟାର ଦୁଆରେ ।

ବେଶୀ ଦିନ ଅଛି; ଜଳବାୟୁ ମନ;—
ବଳୁ ନାହିଁ ଏହି ନିଆଁରେ ।

କଳନେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କୁମୁଦ ମାଳା

ସଜାଇବ ବସି 'ବରଣ ତାଳା'

ଏକଲ ନେଇମୁଁ ଲୁଚିବାଳ ଖେଳ

ବେଝୁକ ତମକୁ ଅନ୍ଧାରେ । ୧ ।

ଗଲବେଳେ ଫେରିଗଲେ ପଛକୁ ଯେବେ

ଦେଖି ସେହି ସେଇ ମୋର ରହିଅଛି ତେବେ;

ନିଜେ ଲଜବେ ନିଜେ ମୁଁ ମରେଁ

ଦଳସତ ଖାଲି ସରମେ ସରେଁ ।

ଏକଲ ତମକୁ ରେଝୁକ "ଡାଲୁଟି"

କପର ଅବା ତ ଆସାରେ ? । ୨ ।

ମୋ ଲାଗି ରହିଛି ଶଗଡ଼େ ଶଗଡ଼େ ଦୀପ୍ତ ତାରକାବଳି,
ମୋ ଲାଗି ଉଠୁଛି ପରଶେ ପରଶେ ପ୍ରେମ ମୁରଲୀ ବାଜି ।

ଫୁଟୁଥୁ ମଧୁମିଶା କୁସୁମ କୁଞ୍ଜେ,
ଢ଼େଉଥୁ ମୋ ଲାଗି ଲଭିବା ପୁଞ୍ଜେ,
ଗାଉଥୁ ବିଦୁର ସଞ୍ଜେ ସଞ୍ଜେ,
ଛୁଥୁ ପରବତ ଶ୍ରୀମଦନୁ ଅଞ୍ଜ । ୧ ।

ବହୁଥୁ ଭଣିନୀ ରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ
ଢେଳୁଥୁ ପବନ ଡଙ୍ଗେ ଡଙ୍ଗେ
ନାଚୁଥୁ ପୁଲକ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ,
ଝରୁଥୁ ପରାଗ ଧରାତଳ ମାଞ୍ଜ । ୨ ।

ନ ଭୁଲିବି ଜୀବନେ ମୁଁ ତମର ଲାଗି,
ତେମେ ମୋର ମୁଁ ତମର ଆତ୍ମ ମନେଜାଗି,
ତମହସ୍ତା ମୋର ହସ୍ତା ରହିଥୁ ଲାଗି,
ମନମତ ଅଧମେ ରଖିଥାଅ ସାଜି ।

ନିଶିଳ ଜଗତ ଲାଗି ଖୁଟେ ସେ କୁସୁମ ଦାମ
ସେ ଥାଉ ମୋ ଲାଗି ବୁନ୍ଦେ
ଦେଖୁ ତହିଁ ମର ଧାମ ।

ନିଶିଳ ଗଗନ ତାର
ତାଳେ ସେ ବରଣ ଧାର ;
ସେ ଥାଉ ମୋଲାଗି ଶୁଣ,
ଲଭୁ ସେ ଶୁଣି ମୋନାମ । ୧ ।

ଭଦ୍ରା ମାଧୁରୀ-ଦେବ
ନିରୁଦ୍ଧ ବାଜନ ମେଳା
ମୋ ପରସେ ଯାଉଛନ୍ତି,
ନ ଥାଉ ବରଜଣାମ । ୨ ।

ନିଶିଳ ଜଗତ ବାସୀ,
ଲାଗି ସେ ପରଦ ପଥୀ,
ମାଉ ସେ ସାମର ଲାଗେ
ହେଉ ମୋ ବରମ ବାମ । ୩ ।

ଦିଅ ମୋତେ ସେ ସତ୍ୟ ସୁଧାନାମେ,
 ଦିଅ ସେହିନାମେ
 ସୁଧାନାମେ ଶାନ୍ତିନାମେ ।

ନେତ୍ର ମମ ଶିଳ୍ପ ନୀର-ଧାରେ
 ଚିତ୍ର ମମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହାତୀକାରେ
 ଚନ୍ଦ୍ରନାହିଁ ଉଲେ ଯଦି,
 ଦିଅ ସେହିନାମେ, ସୁଧାନାମେ, ଶାନ୍ତିନାମେ । ୧

ଭଗ୍ନମନେ ପେଶ ବନେ ବନେ
 ଶର୍ତ୍ତମମ ଶିପ୍ର ଅନଶନେ,
 ଜଗତ ଦୁଃଖ ଗ୍ରସ୍ତ ଅସି,
 ଦିଅ ସେହିନାମେ, ସୁଧାନାମେ ଶାନ୍ତିନାମେ । ୨

ବରୁ ମମ ତେଜୁ ମମସଙ୍ଗ
 ସ୍ନେହ ମମ ହେଉ ସଦା ଭଙ୍ଗ
 କୁସୁମ ମମ ଛୁଇଁ ଦେଉ,
 ଦିଅ ସେହିନାମେ, ସୁଧାନାମେ, ଶାନ୍ତିନାମେ । ୩

ଗରୀବନିଶି,

ତମସାମିଶି,

ହୃଦୟ ବାରି ଥାରେ :—

ହେଁଳି ତାନେ,

ହୃମତେ ଧର,

ତମକି ତାଳେ ତାଳେ ।

ବୃନ୍ଦାବନ ଲୁପ୍ତମ ଗୋଟି,

ଅବାଳେ ଧର ପଡ଼ିଛି ଲେଟି

ବାସନା-ମଧୁ ଗଲଣି ତୁଟି

ଗରଜେ ହୃଦୟମାନେ । ୧ ।

କେ'ସେ ନବ ପଥୁକା ଅଗେ

ଚଳାଏ ପଥ କି ଅନୁରାଗେ ?

ପରାଣେ କିବା ଯାତନା ଜାଣେ ?

ମନ କି କଥା ଭାଳେ ? । ୨ ।

ଅଗ୍ରେ ମମ ହ୍ରାସ—ବନକ

ଜଳର ସତେ କି ହୃଦୟକ ।

କିଏ ହେ ସଖା ଦୟା ଅଲୋକ ?

ମୁଁ ତ କର ଜାଣେ ? । ୩ ।

ବାଜରେ ସେହି ଗଜୁର ଧ୍ବନି ଗଗନ ଗରଜନେ
ତମକ ଉଠ ଦାମିନୀ ଥରେ ବାଦଲଭରୁ ଘନେ ॥

ତପନ-ଶ୍ରୟା ! ଗିରି ବାସିନୀ
ପଲକେ ନବବେଶ ଧାରଣୀ
ଲଭିକା ତରୁ ବନବାସିନୀ,
ସେରନା ମୋ ନୟନେ ।

ପୁଲକ ! ଅସ ହୃଦୟ ଭାସି,
ସୁଦୂରେ ଯ'ଅ ବିଶାଦରାଶି,
ମିଳନ ଆଶା ! ମଧୁର-ଦାସୀ
ଅସ ଗୋ ନବମନେ ।

ଅସିକେ ସେହି ସରସ ବାସୀ,
ନୟନ-ପଥ ତମସା ନାଶି,
ଭାବ-ଲହରୀ ଉଠେ ବିକଶି
କି ଦେବି ଜୀବଧନେ ?

ଫୁଟେ ଭୁଟେ କେତେ ଫୁଲ କାମିନୀ
ମାନେ ମାନେ ଯାଏ ଝୁଡ଼ି ମାନିନୀ
ଭୁରବନେ, ଦାନ ମନେ, ଅଗୋଚରେ, ଅଗୋଚରେ,
କବା ବୁଝୁ କି ଅସାରେ—ମଲୟ !

ଫୁଟେ ମଧୁ କାସିନୀ, ଭୁଡ଼ି ପରୁ ଫୁଲ ପରଶ-ମଣି ?
ନବବେଶେ ରେଟେ ଫୁଲ ଯାମିନୀ ।

ଆସାତରେ ଯାଉ ପାଶେ ଶୁପତ କି ମୋହ ଆଶେ ?
ସେହିମତ କୁଅଁ ମୋତେ ମଲୟ ! ଦେଖି ତେଜ ଦାମିନୀ ।

କହ ଗିରିଲତା, କହ ଅରେ କଥା କହ କେନ୍ଦ୍ରର ଆଉଁ
 ସେ ଆଶା ପୂରବ ?
 କହରେ ଭରତ, ପ୍ରଭାତ ସଙ୍ଗୀତେ, କହ କେବେ ଆଉଁ
 ସେ ଆଶା ପୂରବ !

ଅସିଲେଣି କେତେ ଭୁଞ୍ଜି କାମିନୀ
 ଗାଇଲେଣି କେତେ କରୁଣ ରାଗିଣୀ,
 କେତେ ସଞ୍ଜୁକାରୀ ତାଳ ଗୁଥାଧାରୀ,
 ଅସିଲେ, ଶୁଭିଲେ କେବେ ସେ ପୂରବ ? । ୧ ।

ଅସି ଶୁଭିଲେଣି କେତେ ବା ଦସନ୍ତ,
 ଶୁଭିଲେଣି କେତେ ଭୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜନ୍ତ,
 ପାହୁଲେଣି କେତେ ମିଥାସୀର ନନ୍ଦି,
 କହ କେବେ ଆଉଁ ସେ ଆଶା ପୂରବ ? । ୨ ।

କେତେ ଅଜଗଲ—କେତେ କାଲି ଦେଲ
 ସେ ଆଜି ସେ କାଲି, କେବେତେ ନୋହୁଲ;
 ଦଳ ଦଳକର ବରଷ ବଇଲ,
 ଶ୍ରୀଧାରୀ କେବେ ପାଗରେ ମିଶିବ ? । ୩ ।

ଅଥବା ମୋ ଆଶା ଆଶାରେ ଭୁଲ,
 ସେହି କଳାନନ୍ଦି ନନ୍ଦିରେ ଭୁଲ,
 ସେହି ତେଜ ଦଳା ତେଜରେ ମିଶିବ;
 କେବେ ଆଉଁ କିଏ ଆଖି ନ ପାଇବ ? । ୪ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ତ ମନ୍ତ୍ର ମମ, କ୍ଳାନ୍ତ ଦବାନନ୍ତ, ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଦେଲଣି ମୁଁ ଅସା କର,
ବୁଝିବି ବୁଝିବି, ସେ ରହସ୍ୟସାର, ରସାଇ ଦେଲି ମୁଁ ଅସାକର ।

ଥାଏ ମନ କିଏ ସ୍ବପ୍ନର ଦେଶେ ।

କି ଜାଣି ଗୁପ୍ତ କେଉଁ ଅଦେଶେ

ଫେର ପଡ଼େ ଖସି କିଏ ହତାଶେ ? ଅକାରଣେ ଯାଏ ମର । ୧ ।

ତେଜ ଦିଅ ପରାଣେ ମମ

ସପନେ ଯା ଭାବେନା କେବେ

ସପନର ଭୁଲକା ଛବି

ହୁଏ ଯାହା ଭାବିଛି ଯେବେ ।

ଗୁଡ଼େ ନା ଯା ଦିଅ କାହିଁକି ? ଦିଅ ଯଦି ନିଅ କାହିଁକି ।

ମନ ମୋର ଦୁଃଖ ପାଇଁକି ? ଭାବି ଭାବି ଯାଏ ସର । ୨ ।

ଏକ ଥର ଥର ଡେଇଁଗଣି ଘନେ ରାଜେ ନା,

ଶଶି ଗଲା କେଉଁ ଦେଶେ କିପାଁସାଜେ ନା !

ତରୁଣାଣୀ ପରେ ପରେ ଏ କି ତେଜ ଥରେ ଥରେ

ଜିଜ୍ଞାସା କିଏ ଜଳେ କିଛି ବୁଝେନା

କିପାଁ ଶୁ' ଶୁ' ତାନେ ଝଡ଼ି ଉଠେ ଶଶା ବାଜେନା ।

(ଥରେ)— ମନମୋର ଅଧୀର କଥା କିଛି ମାନେନା—

କାହାଲୁଗି ଥାଏ ଖରେ କିଛି ଜାଣେନା ?

ଉଠେ ଏହି ତରଙ୍ଗମ ଥରେ ସ୍ଥିରଜଙ୍ଗମ,

ଥର ଉଠେ ମନ ମମ କିପାଁବୁଝେନା—

ଏକ ସୌଦାମିନୀ ରେଖା ହୁଟେ, କିଛି ବୁଝେନା—

ଅଛି ଥରେ ଥରେ ଏକ ଶବ୍ଦ ଏ କି ଛନ୍ଦନା ?

ଦୋର ତମସାଗିନ ଦୂର ଝଙ୍କାଣେ—
 ଦିପି ଦିପି ଦିପି ଏକ ଜ୍ୟୋତି ବଜାଣେ ?

ଶାନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର କାନନ ଜନର
 ତେଜେ ଉଠେ ଝଲପି ପଲକେ ପଲକେ
 ମରୁଦେଶେ ଫୁଟେ ଫୁଲ—ଫୁଲକେ ଫୁଲକେ ।
 ବଜନେ ବଜନେ ବସିନେ ବସିନେ
 ଝୁଟେ ବାସ ପିପାସିତ ଆଶେ । ୧ ।

ଦ୍ରାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେଶ ନୟନ ତେଜସାର
 ବରଷା ତମକିତ—ଦାମିନୀ ଝଟକେ
 ବହେ ଧୀର ବାରିଧାରୀ, ଅରକେ ଅରକେ,
 ଜୀବନେ ଜୀବନେ—ଗୋପନେ ଗୋପନେ
 ଲୁପ୍ତ ତପ୍ତ ପିୟୂଷେ । ୨ ।

ମନ୍ଦ-ବଶୀଭୂତ, ଚରଦନ-ଚନ୍ଦ୍ରତ ;—
 ବିଗତ ବାଣୀତାର ବାଜି ଉଠେ ଛବକେ,
 ଅର ଉଠେ ମନସାରୀ ସିଖକେ ସିଖକେ
 ସଦନେ ଗୋପନେ, ଗୋପନେ ସଦନେ
 କହେ କିସ ବାରେ ତେଜପାଣେ । ୩ ।

ଅପ୍ପ, ତପ୍ତ ହୃଦୟ ଲୁପ୍ତ ତାର—

ସେହୁବେଳେ, ଥିଲା ତୁ ଯେ ବେଶେଥରେ ;

(ମୋର) ସୁପ୍ତ ଗୁପ୍ତ ମୃଗୁନରେ ।

ବହୁଛି ମଧୁ ପବନ

ଶୁଭୁଛି ସେ ମଧୁଭାନ

ଦିଶୁଛି ମଧୁବଦନ—

(ଯହିଁ) ସାରା ନିଶି, କ୍ଳାନ୍ତଶିଶି, ଜୋଛନା ଢାଳେ

ମନ ଆବେଗେ । ୧ ।

ଭୁଲିଛି ଗତଭବନା

ଲଭିଛି ମନବେଦନା

ମରମ ଭ୍ରମ ଯାତନା;—

(ଆଶେ) ଅଶା ନିତି ପରାଶ୍ରୁତି ଖରଣାସ

ବହୁଇବେଗେ । ୨ ।

ଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଖିବି ଥରେ

ଦାବିବି ହୃଦୟ ଥରେ

ଭାବିବି ସେହି ଆଦରେ,—

(ଖାଲି) ଆଶାଅଶା, ମନପିୟାସା

(ଏ) ଭଗ୍ନହୃଦେ— ଆତ୍ମଶୁଭେ । ୩ ।

ନିଶିର, ନିଶାଜ ନୀଳ ଘନ ଧାରେ,—

ନାରବେ ତମରେଣା ପାରେ, ପାରେ,

ସାରେ ସାରେ, ଘନଘନ ପରାଣରେଣା ;—

ମଧୁର ତନେ ଭୂଷି

ଉଠେ ଅଲୋକ ଗାରେ ।

ମମ ପରାଣ କୁଟୀର

କିବା ସ୍ବନର !

ଏକ ତାର ଅପରୂପ ବେଶ !

ବାନନ ମୁଖରତ କାହାତୀନ ଲଗି,

ସେସେ ଏକ ରହୁଛି ଅସେଷ ?

ମନମମ ସାନ୍ତି ଦେଜେ ଜଳେ ଦପ ଦପ ଥରେ ଥରେ ।

ସେହି ସତ୍ୟ, ସେହି ନିତ୍ୟ ସେହି ସାନ୍ତି ସେହି ଆରମ୍ଭ,

ସେହି ସୁଖ ସେହି ଦୁଃଖ,

ସେହିତ ଅନନ୍ଦ ଧାମ ॥

ସେହିତ ବୈକୁଣ୍ଠ ତାରା

ହୃଦ ଅମୋଦ ଅଲୋକ ଧାରା

ପଦ୍ମ ଚରଣ, ଅଧମ ପରାଣ,

ହୃଦୟ ମୋହନ ପୁତନାମ ।

ବାନ୍ଧୁ ରେଣୁ, ମଧୁରସ୍ବରେ,
 ଉଠେ ବସୀତାନ
 ସେତାନ କୁଞ୍ଜେ, ଲଭିବା ପୁଞ୍ଜେ,
 ଲେଖୀଏ ସାନ୍ତିନାମ ।

ସେତାନ ଶୁଣ କୁସୁମ ମନେ
 ଦୋଳାଏ ଶୁଣ ମିଳନ ଛନେ,
 ଗଗନ ଦୀପ୍ତ କରଣ ଅଙ୍କେ,—
 ଦେଖାଏ ସାନ୍ତି ଧାମ ।

ସାଗରମୟ କଳକଳରୁ
 ଉଠିବେ ତେଜସ୍ବୀ
 ଫେନାଳ ପ୍ରଭା କୁସୁମଗଭା
 ଲେଖିବ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ସେତାନ ଭାବେ; ବିହଗଦଳେ
 ଗାଇବେ ମନ୍ତ୍ର ଗଭୀର—ସ୍ବଚେ,
 ସରସ ପୁଲ, ଉଠିବ ପୁଞ୍ଜ
 ଜାଗିବ ଅସା ଗାନ ।

ମମ ମନ, ଧନ, ଅଳ୍ପ ଅର୍ପିଲ ପୟରେ;
ରହଇ ଏ କୁସୁମିତ ଦ୍ଵାରେ । •

ତଳନ-ଚକ୍ର-ସ୍ଵପ୍ନେ ପୟରେ
ତଳିତ କୁଙ୍କୁମ-ବିନ୍ଦୁ
ବର୍ଣ୍ଣିତ ଛନ ଛନ, ନିରତ ନେତ୍ରମମ,
ଭୁଞ୍ଜିଲେ ମମ ଜୀବ-ଦିବ୍ଦୁ ।

ନିଶିଦିନ ଭୂମେ ମୋର
ଶରଦିନ ସେହି ଭୂମେ ମୋର,
ସୁଖେ ଅବା ଦୁଃଖ ଲାରେ;
ମଙ୍ଗଳ ମୟୂରବ, କଳ୍ପିତ-ବାସ୍ତା, ସିଂହତ ନିତ୍ୟ ସ୍ଵଧାରେ
ନିଶିର ଭିମିର, ଶିଶିର ଭେଦ ଦଥ ଦରଶନ କାରେ । ୧ ।

ବନ୍ଦନ ହେ ! ମମ ଜୀବରତ ତରଣେ
ସତ ସତ ଦେବ ଶୀର ବନ୍ଦେ
ନନ୍ଦିତ, କର କାରେ, ନନ୍ଦିତ ହୁୟା ମୋର
ତବ ତେଜେ କୋଟି ଶର୍ମ ନିଶେ,

ସ୍ଵଳିତ ଅଖି ମୋର ଅଳ୍ପ
ରଖି ଅଛୁ ନାରାଧାରେ ପାଶ

ଜାହ୍ନବୀ-ସମୁଦ୍ର-ବିଧୌତ ପୟରେ ରସାଇବ ଅଳ୍ପ ସେହି ଧାରେ
ଛଳନା କରନା କରୁଣା, -କର ! ତବ ନାମ ପାପୀ ତାରେ । ୨

ଅଶିର ପଲକେ କ ଦେଇ ଝଲକେ
 ଦେଖିଲି ଏ ରୂପ ସାର
 ଦେଖିଥିଲି ଯେତେ ମୋହନ ମାଧୁରୀ
 ଏରୂପତ ଦେଲ ଦ୍ଵାର ।

ଭୁଲିଥିଲି ତେମେ ଏକା 'ରୂପସାର'
 ଭୁଲିଥିଲି ତେମେ ଏକା 'ମଣିହାର'
 ତେମେତ ଅଗତ ତେମେ ଏକା ଗତ
 ଆଉ ସବୁ କଥା ଶୁଭ । ୧ ।

ଚନ୍ଦ୍ରିତ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରିତ୍ତ, ଭାବିଥିଲି ମନେ, ଆଶା କଳପନେ କେବେ
 ମରମର ଚର—ପ୍ରେମିକରରତ ଦେଖିଲି ନୟନେ ଏବେ,

ଅଶା-ଲଭିକାର ଗୋଲପ ଫୁଲଟି
 ଅଶା-ନଳ ଅମ୍ବୁ ସୁଦୂର-କୁଳଟି
 ଗୁପ୍ତ-ରେଦର ଗୁପ୍ତ-ମୂଳଟି
 ଆଉ ସବୁ ସିନା ଶୁଭ । ୨ ।

ଦୂରେ ଦୂରେ କେବେ ପାଶରେ ମୋହର ଡାକୁଛ ପରାଣ ବନ୍ନ ।
 ଝର ଝର ଝରେ ଖରବାଇଥାଉ—ଉଛୁଳେ ଗୁପ୍ତ ଦିନ ।

ମନକରେ ଯାଇ ଧରନ୍ତି ଥରେ
 ଯିବାବେଳେ ମୋର ହୃଦୟ ଥରେ

କାହିଁକି ?

ଧର ଦେଇ ତୁମେ ଲୁଚିଯାଅ ପ୍ରେମରନ୍ନ ? । ୧ ।

ଘର କୋଣେ ସେହିଛବିଟି ଫୁଟେ
 ଭାବକୋଣେ ସେହି ରେଖା ଉକୁଟେ

କାହିଁକି ?

ଫୁଟି ଉଠି ପୁଣି ଛପିଯାଅ ତେଜ ବନ୍ନ । ୨ ।

ସ୍ଥଲେଷ ଥାଅନ୍ତି ଅନ୍ଧାରେ ପଦ
 ମାନେ ମାନେ ସ୍ଥବ ଥାଅନ୍ତି ସଚ୍ଚି,

କାହିଁକି ?

ଦେଖା ଦେଇ ମାୟା ! ପରାଣକୁ ବେଶିହୁନୁ ? । ୩ ।

ଫୁଟୁଛି ମାନ୍ୟ—ସାଗର ତୀରେ ଗନ୍ଧ-କୁସୁମ ଧାର
ଜାଣେନା ବନ୍ଧୁ ଜାଣେନା—କାହାର ଏ ସୁଖଭାର !

ନିରାଶା-ତପ୍ତ ବାଲୁକା-ମରୁ

ମଣିବି ଅସାର କଳପତରୁ

ସାବତ ସୁଖ; କରୁଣାସିନ୍ଧୁ ମଣିବି ଦୁଃଖ ଭାର । ୧ ।

ରୈପିବି ମରମେ କୁସୁମ ଲତା

କାନେ କାନେ ତାର କହିବି କଥା

ବିଚରବ ବାର୍ଷ ଗଗନେ, କାନନେ, ସମାନେ ଭୁବନସାର । ୨ ।

ସରଗ, ମରତ; ଜଗତ ଲେଙ୍କେ ।

ଦେଖିବି ଆଉ ମୁଁ କେବେ ଆଲେଙ୍କେ ?

ପରସି ପାରିବି ତେବେ “ଫୁଲମଣି” ଦେବି ମୁଁ ଅମୃତାର ।

ସ୍ଥାନ ଦିଅ ମୋତେ, ପୂର୍ଣ୍ଣଧୂଳ ପଥେ,

ତରୁ ଲତାତଳେ ଅଜଣା ଧାମରେ

ପଦସା ଦିଅ ମୋତେ, “ମାନବ” ବୋଲି

ଖୋଜେନା ଆଉ ଅନ ଦାନରେ

ଗୃହେଷା ଆଉ ଅନ ଦାନରେ । ୦ ।

ଭେଦଜ୍ଞାନେ ଖୋଜେନା ମନେ ଭଲବି ନିଜ ଇଚ୍ଛା ପଥରେ

ନତ ଆଉ ସଦା, ଶିର ଗୁରୁଭାରେ, ‘ମୋର’ ବୋଲି ନ ଆଉ ସଂସାରେ

ନ ଆଏ ବୃତ୍ତ ଅଭିମାନରେ

ସମାପ୍ତ ।

କାଳୀଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ।—

କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ

ଟି • ୧୭

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—ଅରୁଣୋଦୟ ପ୍ରେସ—ବାଲୁବଜାର କଟକ
ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ଚୋଖାନା—ଦରଘାବଜାର କଟକ ।
ଦତ୍ତପ୍ରେସ—ବାଲୁବଜାର, କଟକ ।
ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ।